

Basic publishing

Dette lille skriv er et forsøg på kort, og meget overordnet, at beskrive de basale forhold omkring forvaltning – copyright societies - og forlag – publishing, og hvilke muligheder der ligger i det – både for bands og sangskrivere.

En god sang, er en god sang – og verden vil ha' gode sange! Så der er faktisk en vifte af muligheder for at udnytte den mere optimalt.

Et forsøg på at beskrive de mest basale muligheder – og dermed indtægtskilder for en sang, kunne se sådan ud:

1. Sangen indspilles og udgives fysisk/digitalt – indtægt fra NCB, og hvis sangskriveren også er udøvende på indspilningen, falder der også royalty fra pladeselskabet.
2. Sangen afspilles i radio, TV, internet m.v – afgift til sangskriver fra KODA.
3. Sangen fremføres live – enten fra egen optræden, eller via andre – afgift fra KODA, samt div. honorarer fra egen optræden.
4. Sangen indgår i en eller flere compilation-udgivelser – indtægt fra NCB og royalty fra pladeselskab.
5. Sangen genindspilles – versioneres - og udgives af en anden artist, enten herhjemme eller internationalt. Dette kan ske et utal af gange med et utal af artister! Tænk bare en lang række af Beatles' sange, samt et hit som eks. "Tainted Love" – (bare check listen over indspilninger via linket her: http://en.wikipedia.org/wiki/Tainted_Love - og husk, at Nikolaj Steen også lavede en version). Alt dette genererer indtægter fra internationale publishers m.v.

6. Sangen bruges som sync til reklame m.v. – honorar for aftale, samt KODA-indtægt for brug i TV, biograf m.v. Dette kan også ske et utal af gange – især på det internationale marked.
7. Sangen indgår i film/TV/teater – evt. honorar for aftale, samt KODA for brug i TV, biograf, teater m.v., samt NCB fra evt. DVD-salg.

Men først lige en rundtur i det danske forvaltningslandskab.

- KODA – Komponistrettigheder i Danmark - administrerer performingrights – altså opkræver afgift for brugen af ophavsretten ved koncerter m.v., samt vederlag for opførelser i radio/tv m.v.
- NCB – Nordic Copyright Bureau - ejet af KODA – administrerer de såkaldte mechanical rights – opkræver afgift fra pladeselskaber og producenter for mekanisk/digital fremstilling og salg af musik.
- GRAMEX – varetager de udøvende og pladeselskabernes og producenternes rettigheder i forhold til eks. brugen af indspillet musik i radio, TV, koncerter m.v.
- KODA beregner sin afgift som en procentsats af eks. billetsalgsindtægten ved koncerter. Ved afspilning eller opførelse i TV/radio, afregnes der efter et point, eller efter et tidsfaktorforhold. KODA opkræver også afgifter for brug af musik i stort set alle offentlige sammenhænge – det være sig fra værtshuse over campingpladser til damefrisører – ingen over, ingen under. Princippet er dette, at hvis du som erhvervsdrivende i en eller anden forstand bruger musik overfor dine kunder, skal du betale for

forbrug af musik. KODA har aftaler med sine "søster"-selskaber i udlandet, om at opkræve afgifter for dansk musik spillet i udlandet, og omvendt for brugen af de internationale kunstneres musik i Danmark.

- NCB beregner sin afgift som en procentsats - 9,009% på fuldpris af prisen på et album fra distribution (også kaldet PPD-prisen), DVD m.v.
- Som sangskriver/tekstforfatter er det derfor afgørende at være medlem af disse organisationer, da de sørger for at opkræve afgifter for brugen af din musik.
- GRAMEX-taksterne i radio/TV m.v. beregnes på minutter (graderet i forhold til den enkelte TV/radiostation). Indtægten på afspilningen af et givent track deles 50/50 mellem producent/pladeselskabet og de udøvende. De udøvende deler deres andel efter et pointsystem, der vægter eks. forsangeren højere end den stakkel, der bare spiller ko-klokke.
- Alle udøvende, der medvirker på en indspilning, bliver automatisk medlem af GRAMEX via de indspilningsindberetninger, som pladeselskaberne laver.

FORLAG – PUBLISHING:

Som sangskriver/tekstforfatter m.v., kan man også indgå en såkaldt forlagsaftale med et decideret musikforlag – på engelsk; publishing.

Man overdrager hermed sine rettigheder til sine værker, og forlagene arbejder herefter aktivt med sangskriveren/tekstforfatterens materiale – altså sørger for at få det opført, afsat til indspilning, m.v. Tidligere var sangskrivere og tekstforfattere ikke nødvendigvis også optrædende kunstnere, så arbejdet bestod i at levere materiale til sangere/sangerinder, orkestre m.v. Det spores helt tilbage til den klassiske musik, over de nye populære genrer i starten af århundredeskiftet, og op til vores tid. Begrebet A&R (artist & repertoire) er direkte relateret til den opdeling, da A&R-personen dels skulle arbejde med ”stjernen” – den udøvende, og dels sørge for at hente de rigtige sange til ”stjernen” fra sangskriverne og producerne.

Meget af populærmusikken herhjemme bliver efterhånden skrevet og komponeret af de udøvende selv, så forlagenes rolle bliver mindre. KODA og NCB varetager jo div. opkrævninger, så hvorfor ”skubbe” et fordyrende mellemlid ind? Endvidere er der mange pladeselskaber, der bare ønsker en forlags – eller publishingaftale for at kunne få en ekstra indtægt fra deres kunstnere til at dække indspilningsomkostningerne, og de besidder ikke altid de nødvendige kompetencer for at drive forlag. Forlagsbranchen har derfor ikke – måske med urette - det bedste ry herhjemme, og må slås med mange af de samme myter som pladebranchen.

Problemet er, at mange faktisk ikke er helt klar over hvad forlagene – når de er bedst, for der findes jo klamphuggere alle vegne – rent faktisk beskæftiger sig med. For det kan godt være, at NCB og KODA sørger for at opkræve penge til sangskriverne, men de arbejder jo ikke aktivt for sangskriverens karriere.

Vi har, som nævnt, en stærk tradition for at de udøvende – især indenfor rock/pop-genren – skriver deres eget materiale. Men i de senere år, er der også opstået mange deciderede sangskrivere/producer teams, der primært arbejder for at få deres sange og produktion afsat til udøvede sangere m.v.

For mange af disse sangskrivere er det derfor nødvendigt at blive hørt, og det kan derfor være en god idé, at få et forlag til at repræsentere sig overfor pladeselskaber, filmselskaber, produktionsselskaber m.v.

Forlagets opgaver omfatter derfor bl.a.:

- at registre sangskriverens værker over for KODA, og evt. aftale fordelinger mellem flere sangskrivere m.v.
- at præsentere værker over for andre udøvende kunstnere, managere, A&R-folk, pladeselskaber, film og TV-selskaber, reklameproducenter (syncs), spiludviklere m.v.
- at gøre værkerne tilgængelige på eks. noder eller i sangbøger – tænk på børnemusik og klassisk musik.
- at hjælpe sangskriveren til en pladekontrakt hvis sangskriveren også er udøvende.
- at deltage i markedsføringen af sangskriverens udgivelser, hvis denne er udøvende, eller deltage i markedsføringen af andre udøvende kunstners udgivelser, der måtte indeholde indspilninger af sangskriverens værker – eks. i form af promotion m.v.
- at arbejde for udgivelse i udlandet, eller søge at afsætte materiale til andre danske eller internationale artister. Eks. fik Tim Christensen jo afsat "Right Next To The Right One" til Celine Dion.

- at bidrage til udvikle sangskriverens karriere som netop sangskriver – eks. via samarbejde med andre sangskriver – (co-writer), ved finansiering af teknisk udstyr til sangskriveren (studio m.v.). (Det københavnske forlag, Good Songs arrangerer eks. såkaldte "boot-camps" hvor deres sangskrivere mødes og arbejder på materiale til en specifik kunstner, begivenhed, event (X-factor) eller lign.)
- at supportere sangskriveren økonomisk via forskud.

Opgaverne mellem forlag og sangskriver er selvfølgelig forskellige, og ovenstående er eksempler. Samarbejdet bør under alle omstændigheder beskrives eller fastlægges i en fælles strategi.

Økonomiske forhold:

Den typiske fordelingsnøgle mellem forlag og sangskriver, når vi taler om indtægter for brug af musik herhjemme, er typisk:

33 1/3 % til forlag

33 1/3 % til tekstforfatter

33 1/3 % til komponist

Er tekstforfatter og komponist samme person, oppebærer vedkommende altså 66 2/3 %

Men der er mange kombinationsmuligheder – også i forhold til flere medkomponister/tekstforfattere.

KODA anbefaler i øvrigt, at man som sangskriver/komponist aldrig afgiver mere end max. 33 1/3 til forlaget, og der er også flere aftaler, hvor forlaget kun oppebærer 25%.

Endvidere kan der også være andre fordelinger når det handler om indtægter fra eks. covers/versioneringer, syncs m.v.

Sync:

Lige et par hurtige linjer om sync, der jo nærmest er blevet den nye "guldkalv" i musikbranchen. Helt basalt kommer sync af ordet synchronization – altså at man lægger musik til billeder/film. Især indenfor reklamefilm, er der efterhånden stor rift om at få sin musik placeret. Flere danske bands har igennem længere tid gjort det med succes – både her og i det store udland. Bl.a. kan nævnes Powersolo og Toyota, The Blue Van og iPad, Alphabeat og Cola Light ..

Et honorar for en sync-placering er næsten altid hvad man kalder honorar. D.v.s. man får et fast beløb for at afgive retten til brug af den pågældende sang i den pågældende reklame for en nærmere aftalt periode, samt nærmere aftalte land eller lande. Det beløb deles 50/50 mellem publishing og pladeselskab – også kaldet MFN – most favored nations - da det er publishing – og/eller sangskriveren – der har retten til sangen, og pladeselskabet, der har retten til masteren med den pågældende indspilning. Derfor skal der altid cleares hos begge inden man kan give tilladelse til brugen af et bestemt stykke musik. Publishing afregner så til sangskriveren, og pladeselskabet afregner til bandet eller artisten. Herudover får publisheren/sangskriveren så KODA for brug af reklamen i eks. TV, og pladeselskabet får GRAMEX for samme brug.

Udland:

Som nævnt har KODA samarbejder med deres "søster"-forvaltningsselskaber i udlandet – også kaldet collecting societies, eller performing rights societies – PRS!

De vigtigste udenlandske PRS'er er:

England: PRS for Music – både performing og mechanical.

Tyskland: GEMA – både performing og mechanical

Holland: BUMA/STEMRA – både performing og mechanical

Sverige: STIM/NCB – performing og mechanical

Norge: TONO/NCB – performing og mechanical

Frankrig: SACEM – performing og mechanical

Spanien: SGAE – performing og mechanical

- og USA har indtil flere:

ASCAP – performing

BMI – performing

SESAC – performing

Harry Fox Agency – mechanical.

Uagtet at ovenstående samarbejder om at opkræve betalinger for hinanden, kan der alligevel være store fordele i at arbejde med en international publisher – hvad enten aftalen kører via et dansk forlag, eller direkte til en international publisher.

I forhold til udlandet opererer man med sub-forlagsbegrebet. Forlaget har typisk rettighederne til sangskriverens værker for hele verden, og kan derfor lave aftaler med forlag for udvalgte territorier/eller samlet. De udenlandske forlag kalder man subforlag. Typisk har man en afregningsmodel, der hedder 50/50 – altså hvis eks. et subforlag i Holland optjener 10.000,- kr., så fordelingen således ud:

Hollandsk subforlag (25%):	2.500
Dansk forlag (25%):	2.500
Sangskriver-andel (50%):	5.000

Man opererer også med en model, der hedder "at source". Her er sangskriveren sikret sine 66 2/3%, således at regnestykket ser således ud:

Indtægter fra Hollandsk forlag:	10.000
Sangskriverens andel (66 2/3):	6.666

De resterende 3.333 skal altså fordeles mellem forlag og subforlag.

Dette er de anbefalede fordelinger fra KODA/NCB.

Hvis en sangskriver indgår aftale med et forlag, skal forlaget være medlem af KODA, og KODA skal ha' verificeret, at sangskriveren er indforstået med at KODA udbetaler til forlagets andel direkte. Hvis forlaget har udbetalt forskud til sangskriveren, kan forlaget få såkaldt transport i indtægterne fra KODA, indtil forskuddet er "re-coupet", som det hedder. Registreringer af værker til KODA fra forlaget, skal altid ha' sangskriverens medunderskrift.

De økonomiske "nøgler" er selvfølgelig meget vigtige ved indgåelsen af en forlagsaftale, men lige så vigtigt er de flg. punkter:

Hvilke værker overdrages!

Overdragelsens omfang!

Man skelner mellem 2 overdragelsesforhold i en forlagsaftale

- Kontraktperioden – altså for den periode samarbejdet skal gælde.
- Rettighedsperioden – den periode hvor forlaget har udnyttelsesretten til værkerne.

For førstnævnte kan det typisk være 3-5 år. Her er det vigtigt, at det tydeligt fremgår hvilket materiale, man som sangskriver er forpligtet til at overdrage. Hvis forlagsaftalen er lavet med eks. Kashmir, vil det kun omhandle decideret Kashmir-materiale, og ikke nødvendigvis de sange Kasper Eistrup måtte ha' lyst til at skrive til andre. Men det er selvfølgelig et spørgsmål om forhandling.

For sidstnævnte er det vigtigt at holde tungen lige i munden. Her skelner man mellem hel – eller delvis overdragelse. Den delvise overdragelse, skal tidsfastsættes (typisk 10 – 15 år). Hvis man derimod taler om fuldstændig overdragelse, har forlaget udnyttelsesretten til værket i hele ophavsrettens gyldighedsperiode – altså + 70 år efter sangskriverens dødsår!!. Det er det, man også kalder L.O.C. – Life Of Copyright.

Tendensen er dog, at aftalerne går mere i retningen af delvis, og dermed begrænset rettighedsoverdragelse.

Visse forlag arbejder også med forskellige typer af aftaler:

1. Generel forlagsaftale – d.v.s. overdragelse af alt hvad man komponerer indenfor kontraktperioden.
2. Begrænset forlagsaftale – typisk i forbindelse med en band-aftale, hvor det kun er det materiale som det pågældende band skriver, der overdrages.
3. First option aftale eller matching option aftale – en forlængelse af førnævnte begrænsede forlagsaftale, hvor forlaget så har første-ret til det materiale, som eksempelvis bandet ikke bruger selv, eller skal ”matche” et tilbud på samme materiale fra et andet forlag.
4. Titel-forlagsaftale – en af de mere sjældne, men dog forekommende aftaler, hvor forlaget indgår aftaler pr. titel med de enkelte komponist

Grundlæggende er det vigtigt at man som sangskriver får gjort op med sig om man ønsker et forlag, i givet fald hvilket, og i det hele taget at få fuldstændig præciseret mål, strategi, m.v i en aftale.

Som sangskriver skal man derfor være opmærksom på flg. forhold før indgåelse af en forlagsaftale:

- De basale juridiske forhold; rettigheds – og kontraktperioden.
- Økonomiske forhold; forskud, fordelinger m.v.
- Territorier
- Forlagets kompetencer; succes-historier, internationalt netværk m.v. Med andre ord; kan de noget?
- En strategi/arbejdsplan, der udarbejdes i fællesskab.

Husk dog altid at konsultere kompetent branchemæssige og juridisk bistand inden du underskriver noget som helst!

Vigtige links:

Danske forvaltningsselskaber:

KODA – www.koda.dk

NCB – www.ncb.dk

GRAMEX – www.gramex.dk

Danske sangskriverorganisationer:

DJBFA – Danske Jazz Beat og Folk Autorer – www.djbfa.dk

DPA – Danske Populær Autorer – www.dpa.org

Danske forlag – udvalgte – øvrige kan checkes via Dansk Musikforlægger Forening – www.dmff.dk

Crunchy Tunes – www.crunchy.dk

Good Songs - www.goodsongs.dk

Warner/Chappell Music Denmark – www.warnerchappell.com

Iceberg Music – www.iceberg-records.com

Internationale forvaltningsselskaber:

UK: PRS for Music – www.prsformusic.com – performing rights – omfatter også MCPS – Mechanical Copyright Protection Society.

US: ASCAP – The American Society Of Composers, Authors & Publishers – www.ascap.com

US: BMI - Broadcast Music Incorporated – www.bmi.com

US: SESAC - Society of European Stage Authors & Composers – www.sesac.com

US: The Harry Fox Agency – mechanical copyright society – www.harryfox.com

SV: STIM - det svenske svar på KODA – www.stim.se

NO: TONO – det norske svar på KODA – www.tono.no

DE: GEMA - Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte –, ja, det tyske svar på KODA - www.gema.de

NL: BUMA/STEMRA – det hollandske do. – arrangerer bl.a. Eurosonic-festivalen via BUMA Kultur – www.bumastemra.nl

FR: SACEM – det franske do. – www.sacem.fr

ES: SGAE - Sociedad General de Autores y Editores – www.sgae.es

promus

.....
Produktionscenteret for Rytmisk Musik i Århus
The Music Community of Aarhus

Tel: +45 7022 2019 • Mob: +45 2021 2019

Vester Allé 15 • DK-8000 Århus C
jesper@promus.dk • www.promus.dk

- i